

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

NOREG I TUSEN ÅR
NÖÖRJE TÄVSENE JAEPIEH
NORGA DUHÁT JAGI
MILLENNIAL NORWAY

UNGDOMMENS HÆRPIL
EN SAMTALE FOR NYE TUSEN ÅR

VALDRES 2023

Innledning

Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år er Nasjonaljubileet 2030 – NORGE I TUSEN ÅR sin store ungdomsdialogsatsing.

I 2023 ble prosjektet arrangert i Valdres, som en del av Valdres sitt tusenårsjubileum *Valdres i 1000 år.*

Prosjektet ble delfinansiert av *Innlandet fylkeskommune*, med en prosjektstøtte på 100 000,-

Denne rapporten oppsummerer prosjektets gjennomføring.

EN SAMTALE FOR NYE TUSEN ÅR

I *Ungdommens Hærpil* – en samtale for nye tusen år møtes ungdom på historisk grunn for å snakke om det de mener er viktig for å bevare et fellesskap som tåler og verdsetter ulikhet. Vi har valgt prestegårder som samtalested, fordi prestegårdene har vært viktige samlingssteder i lokalsamfunnene – og knytter nåtid, fortid og framtid sammen. I samarbeid med en kunstner skal ungdommene skape en ytring i form av et verk, i det offentlige rom, i sin kommune. I tillegg vil ungdommenes stemmer og refleksjoner produseres digitalt slik at de kan formidles nasjonalt. Dette gjør vi fordi ungdommer skal oppleve og skjønne hvor viktig deres stemme er for samfunnet, og dermed inspireres til aktivt medborgerskap og demokratisk deltakelse. I historisk tid fungerte hærpila som en beskjed om at folk skulle samles til ting, møte eller kamp. Fikk man tilsendt ei hærpil måtte man stille opp og ta del i samtidsutfordringene. I vår tid er hærpila en oppfordring til unge for å kjempe for det som er viktig for dem, med dagens kampmidler; dialog, demokratiske verdier og ytringer i det offentlige rom.

Nasjonaljubileet 2030 har en ambisjon om at vi sammen skal skape Norge for nye tusen år. I den sammenheng blir ungdommens historier, stemmer, meninger og refleksjoner svært viktig. *Ungdommens Hærpil* søker mot å møte ungdommene på deres arena, i deres nærmiljø, og legge til rette for en trygg arena for meningsutveksling, refleksjon og kreativitet. Gjennom prosjektet ønsker vi å utfordre ungdommene på deres meninger, tanker og refleksjoner knyttet til deres fortid, samtid og framtid. Gjennom kreative workshoper sammen med profesjonelle kunstnere og/eller håndverkere ønsker prosjektet å bidra til at ungdommene får uttrykke seg kunstnerisk i det offentlige rom. Kunsten som ytring kan tilføre ungdommenes stemmer flere dimensjoner enn hva det verbale kan alene. Ungdommenes hærpil, gjennom kunstverket i det offentlige rom, skal gi et bredt og langvarig løft av ungdommenes stemmer.

Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år er en av de viktigste satsningene retta mot ungdom i *Nasjonaljubileet 2030 – NORGE I TUSEN ÅR*. Prosjektet har sine røtter i tusenårsfeiringa på Hundorp i 2021, hvor *Ungdommens Hærpil* var en av ungdomssatsingene. Ambisjonen i prosjektet er å løfte ungdommenes stemmer i det offentlige rom lokalt, regionalt og nasjonalt.

Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år består av fire del-element:

1. Forarbeid på skolen
2. Workshop for ungdom
3. Samarbeid med kunstner
4. Dokumentasjon og formidling

1. Forarbeid på skolen – Ytringsfrihet og ytringsklima

Første del av *Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år* involverte skolene i lokalmiljøet. Grunntanken bak involveringa av skolen er at prosjektet skal ha et bredt samfunnsavtrykk i lokalmiljøet. I samarbeid med *Nansen Fredssenter* arrangerte vi lærerkurs for lærere på ungdomstrinnet i Valdres. Lærere fra alle seks kommunene i Valdres var invitert på kurset. Kurset tok utgangspunkt i begrepene ytringsfrihet og ytringsklima.

I kurset fikk lærerne øvd seg i en rekke tverrfaglige pedagogiske og didaktiske tilnærminger til ytringsfrihet og ytringsklima. Målet med kurset var todelt:

- Gjøre elevene tryggere, slik at flere ungdommer våger å ytre seg både i klasserommet og i den offentlige debatten
- Gi lærerne praktiske redskaper som kan hjelpe dem i å ivareta ytringsfriheten og håndtere de vanskelige samtalene i klasserommet

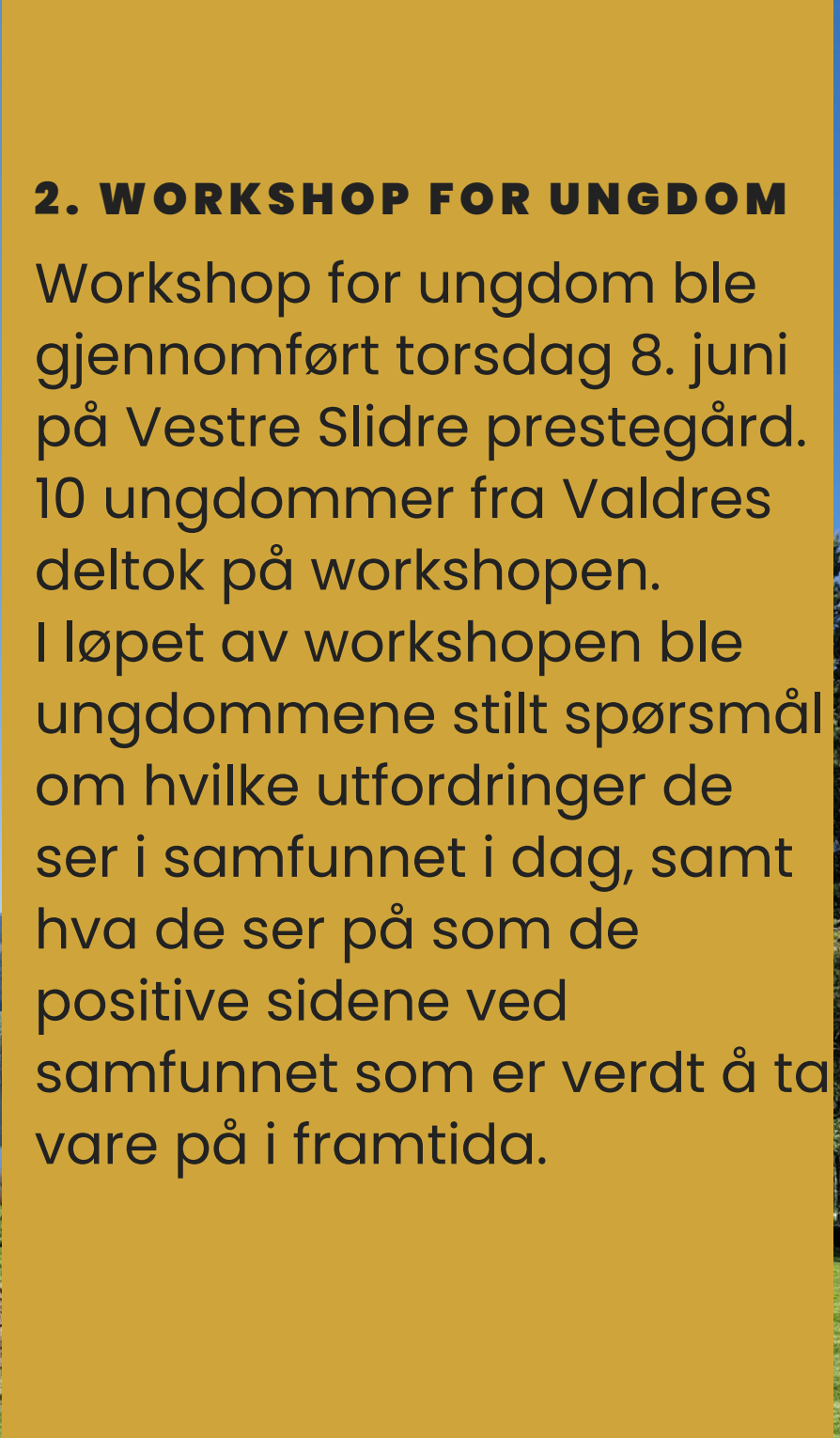
I de påfølgende dagene og ukene etter kurset gjennomførte lærerne undervisningsopplegg i sine respektive klasser som tok utgangspunkt i de pedagogiske og didaktiske tilnærmingene de fikk prøvd seg på i kurset. Tilbakemeldingene fra lærerne var positive, og elevene syntes det var både lærerikt og gøy at de fikk lære om denne tematikken med andre tilnærminger enn de til vanlig gjør.

Målet med lærerkurset var å gi lærerne pedagogiske og didaktiske verktøy som kan brukes tverrfaglig over lengre tid, altså skape en varig verdi i skolen.

2. WORKSHOP FOR UNGDOM

Workshop for ungdom ble gjennomført torsdag 8. juni på Vestre Slidre prestegård. 10 ungdommer fra Valdres deltok på workshopen.

I løpet av workshopen ble ungdommene stilt spørsmål om hvilke utfordringer de ser i samfunnet i dag, samt hva de ser på som de positive sidene ved samfunnet som er verdt å ta vare på i framtida.

Workshopen ble innleda med informasjon om *Nasjonaljubileet 2030 - Norge i tusen år* fra sekretariatet i *Nasjonaljubileet 2030*. Videre satte *Opplysningsvesenets fond* prestegårdene inn i en historisk og nåtidig kontekst.

Ungdommene starta workshopen sammen med *Nansen Fredssenter*. I denne delen av workshopen fikk ungdommene diskutert forskjellen mellom *debatt, samtale og diskusjon*. Formålet med opplegget fra Nansen Fredssenter var å skape et fellesskap med godt ytringsklima blant ungdommene. Gjennom lek og moro, som hadde som formål at ungdommene skulle bli kjent, ble det skapt et godt miljø i ungdomsgruppa. Videre gjennomførte Nansen Fredssenter aktiviteter og diskusjoner om *ytringsfrihet* og *dialog* som la et godt grunnlag for videre arbeid i workshopen.

**SEDIN
ZUNIC**

**KUNSTNER,
STREET-ART**

Del to av workshopen ble leda av kunstner Sedin Zunic. I løpet av workshopen fikk ungdommene en innføring i street-art. Her fikk ungdommene et innblikk i kunststartens historie, samfunnsbetydning og mulighetene den gir for samfunnsytring.

Videre diskutert og jobba ungdommene med det som er viktig for dem i samfunnet. Sedin delte sin egen historie om hvordan det var å komme til Norge som flyktning i barne- og ungdomsåra. Dette perspektivet brukte han til å inspirere ungdommene i deres samtaler, og for å illustrere hvordan kunsten kan brukes som ytringsform.

I workshopen ga Sedin næring til ungdommenes stemmer gjennom nettopp ungdommenes egne kreative og kunstneriske uttrykk.

I løpet av workshopen kom ungdommen fram til et konsept for ytringa / kunstverket sitt. Konseptet ble verbalisert, og Sedin skriftliggjorde det for videre bearbeidelse kunstnerisk.

3. SAMARBEID MELLOM KUNSTNER OG UNGDOM

Et viktig moment i *Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år* er samarbeidet mellom kunstneren og ungdommene. I workshopen hadde ungdommene samarbeida tett med kunstneren. Samarbeidet er langsiktig, og strekker seg over workshopens tidsramme.

I workshopen hadde ungdommene skapt ei tekstlig ramme for ytringa si. Gjennom diskusjoner, meningsutveksling og synspunkter om samfunnet, fortida, samtida og framtida, forma ungdommene ei tekst. Denne teksta beskrev kunstverk i detalj. Ungdommene satte òg en tittel på verket sitt: "Å være annerledes gir verden en annen farge". Med utgangspunkt i beskrivelsen utforma kunstner Sedin Zunic ei skisse. Denne skissa fikk ungdommene tilsendt. I neste omgang diskuterte ungdommene skissa, før de hadde et nettmøte med kunstneren. I nettmøtet snakka ungdommene om helheten i designet og de ulike elementene som utgjør helheten. I samtalen kom de fram til noen endringer, som Sedin gjorde før kunstverket skulle males på veggen i Valdres.

MALING PÅ VEGG I VALDRES

Trykkeriet kulturarena i Fagernes hadde stilt en vegg til disposisjon for kunstverket ungdommene skapte i prosjektet.

Malinga av veggen ble gjennomført i dagene før åpninga av Trykkeriet kulturarena. Kunstner Sedin Zunic veileda ungdommene i malearbeidet. Med spraymaling, sjablonger, beskyttelsesutstyr, engasjement, iver og pågangsmot skapte ungdommene en kraftfull ytring i den nye kulturarenaen i Fagernes.

“Å VÆRE ANNERLEDES GIR VERDEN EN ANNEN FARGE”

Samarbeidet mellom ungdommene og kunstner Sedin Zunic resulterte i kunstuttrykket “Å være annerledes gir verden en annen farge”.

OFFISIELL ÅPNING AV "Å VÆRE ANNERLEDES GIR VERDEN EN ANNEN FARGE"

I anledning åpningsfesten av Trykkeriet kulturarena i Fagernes fredag 1. september 2023 var det òg offisiell åpning av ungdommenes verk "Å være annerledes gir verden en annen farge".

Åpninga starta med konsert, dans og opptreden fra scenen. To av ungdommene fortalte om prosjektet fra scenen, sammen med prosjektleder Renate Remme Øverseth.

Alle som var til stede på åpningsfesten fikk se ytringa / kunstverket ungdommene hadde skapt, og ungdommene var svært engasjerte i presentasjonen av kunstverket. De var, og er, stolte over det de har skapt!

Åpningsfesten ble en stor suksess.

4. Dokumentasjon og formidling

Et større dokumentasjons- og formidlingsprosjekt er innleda som en del av *Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år*. Målet er å dokumentere ungdommenes stemmer over en lengre periode, i form av videointervju, i en profesjonell produksjon. Produksjonsselskapet *Fabelaktiv* er samarbeidspartner i denne delen av prosjektet.

I årene fram mot 2030 ser vi for oss at totalt hundre ungdommer skal intervjues om sine tanker om fortid, samtid og framtid, samt sine refleksjoner om samfunnet de selv er en del av.

Ambisjonen for videre digital formidling er å skape større TV-produksjon, nettpublikasjon, nasjonal museumsutstilling eller andre formidlingsmåter som kan løfte ungdommenes stemmer nasjonalt i Nasjonaljubileet i 2030.

I Valdres ble flere av ungdommene som tok del i prosjektet intervjuet som en del av dokumentasjons- og formidlingsprosjektet. Intervjuene fant sted parallelt med malingsarbeidet. Resultatet av intervjuene er nå i redigeringsfasen.

Avslutning

Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år i Valdres 2023 har vært et inspirerende prosjekt.

Ungdommene i Valdres har skapt en skarp ytring i form av et kunstverk i det offentlige rom. Ytringa skildrer samtida og framtida slik den kan bli om vi ikke gjør noe. Dette “noe” er det opp til oss alle sammen å ta tak i, gjennom demokratiske prosesser.

Ungdommene i Valdres viser gjennom sin deltakelse i *Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år* et stort samfunnsengasjement og et ønske og vilje til å ta del i det offentlige ordskiftet. En slik arena for meningsutveksling kan være inngangen til historiebevissthet, demokratisk deltakelse, medborgerskap og livslangt samfunnsengasjement.

Ungdommens Hærpil – en samtale for nye tusen år i Valdres 2022 takker Innlandet fylkeskommune for prosjektstøtten!

SAMARBEIDSPARTNERE

fabelaktiv

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

NOREG I TUSEN ÅR
NÖÖRJE TÅVSENE JAEPIEH
NORGA DUHÁT JAGI
MILLENNIAL NORWAY

norgeitusenaaar.no